

QUẢN LÝ CÔNG TÁC BÁN TRÚ Ở CÁC TRƯỜNG MẦM NON TƯ THỰC TẠI QUẬN 1, THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

Vũ Thúy Lan Ngọc
Trường Đại học Sài Gòn

Tóm tắt: Công tác bán trú đóng vai trò quan trọng trong hoạt động giáo dục mầm non. Trong những năm qua, cùng với tiến bộ khoa học công nghệ, công tác này đang có những sự đổi mới đáng khích lệ trên địa bàn Quận 1 nói riêng và TP Hồ Chí Minh nói chung. Tuy nhiên, trong bối cảnh chuyển đổi số và những quan điểm chỉ đạo mới của Chính phủ, công tác này còn phải có nhiều đổi mới mang tính đột phá nhằm không ngừng nâng cao chất lượng giáo dục cho thế hệ trẻ trong tương lai.

Từ khóa: Quản lý, mầm non, bán trú, TP Hồ Chí Minh

MANAGEMENT OF DAY-BOARDING ACTIVITIES IN PRIVATE PRESCHOOLS IN DISTRICT 1, HO CHI MINH CITY

Vu Thuy Lan Ngoc
Sai Gon University

Abstract: Day-boarding services play an important role in early childhood education. In recent years, alongside scientific and technological advancements, this work has seen encouraging innovations in District 1 in particular, and Ho Chi Minh City in general. However, in the context of digital transformation and new government directives, this field still requires groundbreaking reforms to continuously improve the quality of education for future generations.

Keywords: Management, preschool, day-boarding, Ho Chi Minh City.

Nhận bài: 21/05/2025

Phản biện: 20/06/2025

Duyệt đăng: 25/06/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong những năm gần đây, giáo dục mầm non ở TP Hồ Chí Minh đã có những bước phát triển mạnh mẽ, đặc biệt là sự gia tăng nhanh chóng của hệ thống trường mầm non tư thực nhằm đáp ứng nhu cầu ngày càng cao của xã hội. Tuy nhiên, cùng với sự phát triển này, công tác quản lý giáo dục mầm non trên địa bàn cũng đặt ra nhiều thách thức, đặc biệt là trong việc tổ chức và đảm bảo chất lượng bán trú tại các cơ sở mầm non. Công tác bán trú gồm các hoạt động: Hoạt động chăm sóc dinh dưỡng, nuôi dưỡng, hoạt động chăm sóc sức khỏe và đảm bảo an toàn phòng chống tai nạn thương tích, hoạt động vệ sinh môi trường và vệ sinh cá nhân trẻ. Đây là giai đoạn trẻ ở lại trường cả ngày, do đó chất lượng bán trú ảnh hưởng trực tiếp đến thể chất, cảm xúc và sự phát triển toàn diện của trẻ. Đồng thời, công tác bán trú cũng đóng vai trò hỗ trợ các bậc phụ huynh yên tâm công tác, đặc biệt trong bối cảnh xã hội hóa giáo dục và đô thị hóa ngày càng cao.

Tuy nhiên, thực tiễn cho thấy công tác bán trú tại các trường mầm non tư thực vẫn tồn tại nhiều bất cập. Sự không đồng bộ trong chất lượng dịch vụ giữa các trường, sự thiếu kiểm soát về an toàn thực phẩm, điều kiện vệ sinh, tổ chức ăn – ngủ cho trẻ chưa đảm bảo, và đặc biệt là công tác kiểm tra giám sát còn hạn chế từ phía cơ quan quản lý

(Bộ Giáo dục và Đào tạo, 2022). Ngoài ra, sự phối hợp giữa nhà trường, phụ huynh và các bên liên quan chưa thực sự chặt chẽ, gây ảnh hưởng đến chất lượng chăm sóc và sự phát triển của trẻ.

Hơn thế nữa, công tác quản lý bán trú nếu được thực hiện bài bản sẽ mang lại nhiều lợi ích thiết thực: giúp nhà trường vận hành đúng quy trình, phân công trách nhiệm rõ ràng giữa giáo viên, nhân viên nuôi dưỡng, y tế học đường; đồng bộ hóa các khâu và hạn chế sai sót trong thực hiện. Việc quản lý tốt còn giúp kiểm soát rủi ro, phát hiện sớm các vi phạm về an toàn thực phẩm hoặc điều kiện vệ sinh, đảm bảo sự an toàn tuyệt đối cho trẻ.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Các khái niệm cơ bản của đề tài

Công tác bán trú trong trường mầm non là tổng thể các hoạt động chăm sóc, nuôi dưỡng trẻ tại trường trong thời gian ban ngày, bao gồm tổ chức bữa ăn, giấc ngủ, sinh hoạt cá nhân và đảm bảo vệ sinh, an toàn cho trẻ. Đây là một phần không thể tách rời trong hoạt động giáo dục mầm non, có mối liên hệ trực tiếp với mục tiêu phát triển thể chất, tình cảm – xã hội, nhận thức và ngôn ngữ cho trẻ (Bộ GD&ĐT, 2020).

Theo tác giả Nguyễn Lộc (2010), quản lý là quá trình lập kế hoạch, tổ chức, lãnh đạo, kiểm tra công việc của các thành viên trong tổ chức và sử

dụng mọi nguồn lực sẵn có để đạt những mục tiêu của tổ chức.

Tác giả Nguyễn Thị Thủy (2021) cho rằng: “Quản lý công tác bán trú là một bộ phận không tách rời của quản lý nhà trường mầm non, bao gồm việc lập kế hoạch tổ chức bán trú, quản lý đội ngũ, cơ sở vật chất, chế độ chăm sóc – nuôi dưỡng, cũng như giám sát toàn bộ hoạt động liên quan đến trẻ trong thời gian bán trú nhằm đạt mục tiêu giáo dục mầm non” (Nguyễn Thị Thủy, 2021, tr. 42).

2.2. Tổng quan về thực trạng quản lý công tác bán trú ở các trường mầm non tư thực Quận 1, TP Hồ Chí Minh

Bên cạnh những kết quả tích cực, công tác quản lý bán trú tại nhà trường vẫn tồn tại một số hạn chế nhất định, ảnh hưởng đến hiệu quả thực hiện và sự hài lòng từ phía cha mẹ học sinh. Những mặt yếu này được thể hiện rõ qua kết quả khảo sát, phân tích bảng điểm và ý kiến đánh giá từ các bên liên quan.

Một trong những hạn chế đáng chú ý là sự phối hợp giữa nhà trường và phụ huynh còn thiếu chặt chẽ, mang tính hình thức. Mặc dù nhà trường đã cung cấp thông tin định kỳ, song nhiều phụ huynh phản ánh chưa có cơ chế thực sự để họ tham gia giám sát, đóng góp ý kiến hoặc cùng phối hợp tổ chức các hoạt động bán trú. Việc phụ huynh được mời dự tiếp phẩm, tham gia các hoạt động giáo dục kỹ năng còn ít, dẫn đến cảm giác bị động và thiếu tin tưởng vào kết quả thực hiện.

Ngoài ra, việc tổ chức các hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ trong bán trú còn hạn chế, chủ yếu dừng lại ở việc chăm sóc về thể chất. Trẻ chưa được rèn luyện thường xuyên các kỹ năng tự phục vụ, vệ sinh cá nhân, tự lập trong sinh hoạt. Điều này thể hiện rõ qua sự chênh lệch giữa đánh giá của giáo viên (đã thực hiện) và phản hồi từ phụ huynh (trẻ vẫn thụ động tại nhà), cho thấy hiệu quả giáo dục chưa chuyển hóa thành hành vi bền vững của trẻ.

Hoạt động kiểm tra, giám sát nội bộ tuy có thực hiện nhưng còn nặng về hình thức, chủ yếu tập trung vào tuân thủ quy trình, thiếu các tiêu chí đánh giá kết quả thực tế như mức độ phát triển kỹ năng của trẻ hay mức độ hài lòng của phụ huynh. Trong một số trường hợp, nội dung giám sát chỉ dừng lại ở khâu kiểm tra hồ sơ, sổ sách.

Công tác thi đua, khen thưởng đối với giáo viên

tham gia bán trú chưa thực sự rõ ràng, chưa phản ánh đúng khối lượng công việc và chất lượng thực hiện. Điều này dẫn đến tâm lý thực hiện nhiệm vụ theo nghĩa vụ, thiếu sự chủ động đổi mới, cải tiến phương pháp tổ chức chăm sóc và giáo dục trong bán trú.

Một số điều kiện tổ chức bán trú như cơ sở vật chất, thiết bị phục vụ giờ ăn – giờ ngủ, khu vệ sinh... vẫn còn hạn chế ở một số lớp, ảnh hưởng đến chất lượng thực hiện. Đội ngũ cấp dưỡng, nhân viên hỗ trợ bán trú chưa được tập huấn chuyên sâu về vệ sinh, an toàn thực phẩm và tổ chức môi trường học an toàn.

2.3. Một số biện pháp quản lý công tác bán trú ở các trường mầm non tư thực tại Quận 1, Thành phố Hồ Chí Minh

2.3.1. Nâng cao nhận thức và năng lực thực hiện nội dung công tác bán trú cho đội ngũ cán bộ quản lý, giáo viên và nhân viên

Cập nhật kiến thức về xây dựng khẩu phần ăn hợp lý theo độ tuổi, giới tính và thể trạng của trẻ.

Hướng dẫn điều chỉnh thực đơn theo các tình trạng dinh dưỡng đặc biệt (suy dinh dưỡng, béo phì, dị ứng thực phẩm...).

Nâng cao tay nghề cho nhân viên nuôi dưỡng: phát tài liệu, sách dạy nấu ăn, tổ chức bồi dưỡng kỹ năng chế biến món ăn hợp khẩu vị trẻ, thay đổi thực đơn theo mùa.

Đào tạo kỹ năng tổ chức giờ ăn, giờ ngủ, giám sát vệ sinh an toàn thực phẩm.

Thực hành xử lý tình huống thường gặp trong bán trú (trẻ kén ăn, nôn ói, dị ứng, tranh chấp đồ ăn...).

Kỹ năng phối hợp với phụ huynh để đảm bảo đồng bộ chế độ ăn giữa nhà trường và gia đình.

Hiệu trưởng, cán bộ quản lý trường tư thực cần chủ động học tập, tham gia các lớp tập huấn để nâng cao trình độ.

Cách tiến hành biện pháp như sau: Chủ động khảo sát nhu cầu bồi dưỡng chuyên môn của từng bộ phận liên quan đến bán trú (quản lý, giáo viên, cấp dưỡng, y tế). Liên hệ, hợp tác với các chuyên gia dinh dưỡng, bác sĩ nhi, hoặc chuyên viên y tế – giáo dục mầm non để thiết kế chương trình tập huấn thực tiễn, dễ ứng dụng. Phối hợp với Phòng Giáo dục và Đào tạo để tổ chức lớp chuyên đề theo cụm trường hoặc cấp quận. Đối với hiệu trưởng, cán bộ quản lý các trường mầm non tư thực, phải nhận thức được vấn đề tự học, tự bồi dưỡng và tích cực tham gia các lớp bồi dưỡng, tập huấn để

nâng cao trình độ. Đối với giáo viên, Ban Giám hiệu các trường cần phải thường xuyên tổ chức họp nhắc nhở các vi phạm, phổ biến nội dung công tác bán trú, cập nhật theo nhu cầu của địa bàn và thực hiện theo quy chế chuyên môn của ngành, giáo viên phải nhận thức được tầm quan trọng của chăm sóc nuôi dưỡng và giáo dục trẻ, biết được trách nhiệm của mình phải chăm sóc trẻ. Đối với nhân viên nuôi dưỡng, Ban Giám hiệu phát tài liệu, các loại sách dạy nấu ăn, có thể cho đi học nâng cao tay nghề, khuyến khích nhân viên nuôi dưỡng nhận thức đúng vai trò, nhiệm vụ của mình trong việc nâng cao về kiến thức khoa học dinh dưỡng, nấu ăn ngon, hợp khẩu vị trẻ, thay đổi thực đơn theo mùa... Kết hợp hình thức đào tạo tập trung (offline), sinh hoạt tổ chuyên môn định kỳ, học liệu online và dự giờ mẫu. Xây dựng cơ chế đánh giá, kiểm tra sau tập huấn để đo lường mức độ tiếp thu và hiệu quả áp dụng.

2.3.2. *Đổi mới hình thức và phương pháp tổ phù hợp với thực tiễn*

Hiệu trưởng tổ chức thực hiện công tác bán trú theo quy trình gồm 5 bước cơ bản: (1) Tuyển sinh; (2) Phân lớp theo độ tuổi; (3) Chuẩn bị cơ sở vật chất; (4) Thực hiện kế hoạch bán trú; (5) Kiểm tra, đánh giá, rút kinh nghiệm.

Đối với bước tuyển sinh, ngay sau khi kết thúc năm học trước, hiệu trưởng xây dựng kế hoạch tuyển sinh, chuẩn bị cơ sở vật chất để tiếp nhận trẻ. Khi tiếp nhận trẻ, nhà trường phải yêu cầu cha mẹ trẻ cung cấp đầy đủ thông tin về trẻ, đặc biệt là các thông tin về sức khỏe của trẻ.

Đối với việc phân lớp theo độ tuổi, dựa theo nội dung tìm hiểu trẻ, hiệu trưởng tổ chức phân lớp và sĩ số lớp cho phù hợp với thực tế cơ sở vật chất của nhà trường, độ tuổi của trẻ, Điều lệ trường mầm non.

Trên cơ sở thông tin về trẻ, phân lớp theo độ tuổi, hiệu trưởng phân công giáo viên vào các lớp phù hợp với năng lực, thể mạnh của từng giáo viên. Nhà trường phải chuẩn bị cơ sở vật chất và các điều kiện đảm bảo cho công tác bán trú theo đúng chuẩn phát triển của trẻ và mục tiêu kế hoạch đã đề ra; phải có đủ điều kiện đảm bảo an toàn tuyệt đối cho trẻ theo đúng quy định.

Hiệu trưởng phải tổ chức thực hiện đầy đủ và giám sát chặt chẽ các hoạt động sau nhằm đảm bảo trẻ được phát triển tốt nhất trong nhà trường:

Vệ sinh học đường; đảm bảo an toàn, vệ sinh thực phẩm; theo dõi tình hình sức khỏe, bệnh tật của trẻ; thực hiện công tác phòng chống dịch; công tác tuyên truyền, giáo dục sức khỏe; thực hiện chế độ sinh hoạt cho trẻ theo đúng kế hoạch đã đề ra hàng tháng, hàng tuần, hàng ngày; thực hiện chế độ dinh dưỡng đảm bảo đủ về lượng, cân đối các chất dinh dưỡng, có chế độ chăm sóc đặc biệt đối với những trẻ khuyết tật, trẻ thừa cân, trẻ suy dinh dưỡng thể thấp còi, thể nhẹ cân.

Công tác bán trú phải được hiệu trưởng kiểm tra thường xuyên, từ đó có những đánh giá, rút kinh nghiệm đưa ra các biện pháp phù hợp, đảm bảo chất lượng chăm sóc, nuôi dạy trẻ của nhà trường ngày càng tốt hơn.

2.3.3. *Đảm bảo nguồn lực, điều kiện thực hiện công tác nội trú trên địa bàn nghiên cứu*

Rà soát, đánh giá toàn diện thực trạng sử dụng các nguồn lực phục vụ bán trú hiện tại.

Phân bổ nhân lực hợp lý (giáo viên, cấp dưỡng, nhân viên y tế, vệ sinh...) theo đúng nhu cầu thực tế.

Có phương án sử dụng tài chính minh bạch: chi cho thực phẩm, dụng cụ ăn uống, thiết bị y tế, đồ dùng vệ sinh, phụ cấp cho nhân viên làm bán trú...

Kiểm soát và tối ưu hóa việc sử dụng cơ sở vật chất như bếp ăn, phòng ngủ, khu vệ sinh, hệ thống cấp thoát nước, khu vực rửa tay...

Cách tiến hành biện pháp như sau: Đánh giá thực trạng nguồn lực bằng việc lập phiếu khảo sát, kiểm kê tài sản, thống kê nhân sự và tài chính hiện có. Thiết lập bảng phân bổ định mức nhân sự và tài chính phù hợp từng tháng/học kỳ, định mức tài chính cho các khoản chi bán trú, số lượng dụng cụ ăn uống phù hợp. Tăng cường ứng dụng công nghệ trong quản lý nguồn lực như: sử dụng phần mềm quản lý tài sản, quản lý tài chính, theo dõi thu – chi bán trú, quản lý nhân sự (bảng chấm công, lịch trực bán trú...). Tổ chức họp định kỳ để đánh giá tình hình sử dụng nguồn lực và đề xuất điều chỉnh

2.3.4. *Tạo động lực thi đua cho đội ngũ gắn liền với kết quả thực hiện*

Phân công giáo viên phù hợp với năng lực và thể mạnh, đảm bảo mỗi lớp đều có giáo viên chăm sóc, giáo dục tốt nhất cho trẻ.

Xây dựng hệ thống tiêu chí thi đua trong tổ chức bán trú, đặc biệt là chăm sóc dinh dưỡng, nuôi dưỡng, chăm sóc sức khỏe, vệ sinh an toàn, phòng chống tai nạn thương tích. Lòng ghép nội

dung thi đua vào đánh giá cuối tháng/quý.

Xây dựng chế độ đãi ngộ hợp lý: hỗ trợ phụ cấp cho nhân viên phục vụ bán trú, y tế học đường, giáo viên lớp tổ chức tốt.

Tổ chức tuyên dương, khen thưởng kịp thời để tạo sự lan tỏa trong toàn trường.

2.3.5. Tăng cường phối hợp - giám sát giữa nhà trường với cha mẹ trẻ

Tổ chức các kênh thông tin hai chiều thường xuyên và minh bạch về thực đơn, hoạt động bán trú, giờ ăn - giờ ngủ, vệ sinh, sức khỏe...

Thiết lập cơ chế để cha mẹ trẻ tham gia giám sát một số khâu trong tổ chức bán trú, như tiếp phẩm, kiểm tra suất ăn, vệ sinh môi trường...

Mời phụ huynh tham gia các hoạt động trải nghiệm hoặc hội thảo chuyên đề về chăm sóc – nuôi dưỡng – giáo dục kỹ năng tự phục vụ cho trẻ.

Thống nhất cách phối hợp giáo dục giữa gia đình và nhà trường, đặc biệt là trong việc rèn kỹ năng vệ sinh cá nhân, tự ăn, tự ngủ, biết bảo vệ bản thân.

Ghi nhận, tiếp thu ý kiến phụ huynh có chọn lọc và xây dựng cơ chế phản hồi minh bạch, tránh tình trạng hình thức.

III. KẾT LUẬN

Kết quả khảo sát tại các trường mầm non tư thục trên địa bàn Quận 1, TP. Hồ Chí Minh cho thấy, công tác quản lý bán trú đã được chú trọng và đạt nhiều kết quả tích cực, đặc biệt trong việc tổ chức bữa ăn, chăm sóc sức khỏe, phối hợp với phụ huynh. Tuy nhiên, vẫn còn một số mặt hạn chế, như công tác lập kế hoạch chưa đồng bộ, việc giám sát, kiểm tra còn thiếu chiều sâu, nhận thức của một bộ phận cán bộ – giáo viên - nhân viên chưa thật sự thống nhất, đặc biệt là ở khối trường tư thục nhỏ lẻ.

Hệ thống biện pháp này không chỉ giải quyết các vấn đề về năng lực, tổ chức và kiểm soát chất lượng bán trú mà còn hướng tới xây dựng môi trường học tập an toàn, thân thiện và phát triển toàn diện cho trẻ. Căn cứ vào cơ sở lý luận và kết quả khảo sát thực tiễn, các biện pháp đề xuất có tính khả thi và mức độ cấp thiết cao, được đội ngũ quản lý và giáo viên đánh giá tích cực. Việc triển khai đồng bộ các biện pháp này sẽ góp phần nâng cao hiệu quả quản lý công tác bán trú, đồng thời tạo tiền đề phát triển bền vững hệ thống giáo dục mầm non tư thục tại Quận 1, Thành phố Hồ Chí Minh

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2020b). *Thông tư 52/2020/TT-BGDĐT ngày 31 tháng 12 năm 2020 về ban hành Điều lệ trường mầm non.*

Bộ Giáo dục và Đào tạo (2021c). *Văn bản hợp nhất 01/VBHN-BGDĐT ngày 13 tháng 4 năm 2021 về Thông tư ban hành chương trình Giáo dục mầm non.*

Nguyễn Lộc (2010). *Quản lý giáo dục*. Hà Nội: Nhà xuất bản Đại học Quốc gia Hà Nội.

Nguyễn Thị Thủy (2021). *Quản lý công tác bán trú trong các trường mầm non hiện nay: Một số vấn đề lý luận và thực tiễn*. Tạp chí Khoa học Quản lý Giáo dục, 49(3), 40–46.